

zaaknummer 2014 W 1308

16 maart 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [naam],
postadres te [plaats], afwisselend verblijvend in [land] en
[land],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], van wie onbekend is of hij nog in leven
is,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
destijds werkzaam als docent klassieke talen op [naam] college, staande
onder verantwoordelijkheid van de Orde der Jezuïeten, te Amsterdam.

1. De procedure

Per e-mail van 30 juni 2014 heeft klager een melding ingediend bij het Meldpunt Seksueel Misbruik in de RK Kerk betreffende de waarschijnlijke opzet van aangeklaagde om klager bij aangeklaagde thuis op zijn bed te krijgen, alsmede betreffende (machts)misbruik onderwijzers/onderwijzeressen in het katholieke onderwijs. In deze e-mail was een schrijven gevoegd van 1 november 2010 en 30 november 2010 aan de Commissie Deetman.

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 september 2014.

Op 28 januari 2015 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift (preliminair verweerschrift) ingekomen van mr. P.J. Klein Gunnewiek, juridisch adviseur van de Orde der Jezuïeten, waarin de ontvankelijkheid van de klacht van klager ter discussie wordt gesteld.

Op 13 maart 2015 is bij de griffie een reactie op het preliminair verweerschrift ingekomen van mr. Bomers.

Op 21 mei 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden. De juridisch adviseurs van klager en de Orde waren aanwezig. Vervolgens is de Klachtencommissie bij tussenbeslissing van 12 oktober 2015, op basis van de toen bij haar bekende stukken, tot het voorlopige oordeel gekomen dat zij bevoegd is en dat de Orde der Jezuïeten als kerkelijk gezagsdrager moet worden aangemerkt. De Orde is in de gelegenheid gesteld om binnen vier weken na de dag van de tussenbeslissing onder overlegging van

nadere documenten aan te tonen dat het standpunt van de Klachtencommissie over haar bevoegdheid onjuist is en/of inhoudelijk te reageren op de klacht.

Bij brief van 23 november 2015 heeft mr. Klein Gunnewiek, het voorlopig oordeel van de Klachtencommissie over haar bevoegdheid bestreden onder mededeling dat de Orde haar stellingen daarover niet nader met stukken zal onderbouwen. Verder heeft de Orde inhoudelijk verweer gevoerd tegen de klacht.

Op 22 januari 2016 is door de griffie een nadere toelichting van de zijde van klager ontvangen met als titel 'God huilt'.

Op 3 februari 2016 heeft te Utrecht ter inhoudelijke behandeling van de klacht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet verschenen. Wel is ter zitting verschenen mr. Bomers. Zij heeft namens klager diens standpunt toegelicht. Aangeklaagde is evenmin verschenen. Namens de Orde is verschenen mr. Klein Gunnewiek.

Klager heeft op 19 februari 2016 de Klachtencommissie nog twee e-mails doen toekomen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

Volgens het klaagschrift van 30 september 2014

2.1. Aangeklaagde was in 1969 leraar Grieks van klager in de vierde klas van het [college] te [plaats]. Bij de rapportuitreiking kreeg klager van aangeklaagde een taak. Als klager die taak niet zou halen, zou hij niet overgaan naar de vijfde klas. Klager had dit niet verwacht. Zijn cijfers voor Grieks waren namelijk altijd goed.

Voor de taak moest klager zich melden op het privéadres van aangeklaagde. Aangeklaagde ontving klager in zijn studeerkamer. In die kamer stond een bureau met stoelen en een uitgeklapte opklapbed. Aangeklaagde zat op het bed en vroeg klager om naast hem te komen zitten. Klager weigerde. Daarbij was klager verontwaardigd over het feit dat hij een extra taak moest doen.

De taak bleek te bestaan uit het lezen van een kwart pagina uit Xenophon. Deze taak had klager gemakkelijk op school kunnen uitvoeren. Gelet op de situatie – het was thuis bij aangeklaagde terwijl aangeklaagde op een bed zat - ligt het voor de hand dat aangeklaagde een verborgen agenda had, te weten het seksueel misbruiken van klager. Voordat het zo ver kon komen, verliet klager hevig geëmotioneerd, verontwaardigd en boos de woning van aangeklaagde. Hij stapte op zijn Solex, waarmee hij frontaal tegen een rijdende auto op reed.

Volgens de aanvulling van klager ontvangen op 22 januari 2016

2.2. Aangeklaagde zat op het bed in de studeerkamer en sloeg met zijn linkerhand drie keer op het matras om klager te wijzen waar hij moest gaan zitten. Op dat moment zat klager in een stoel. Klager stond op en zag dat de broekriem en broek van aangeklaagde open waren. Aangeklaagde zat met zijn linkerhand in zijn onderbroek. Klager zag duidelijk de erectie van aangeklaagde. Op dwingende toon gebod aangeklaagde klager nogmaals om naast hem te komen zitten. Klager is toen gevlucht.

Volgens het klaagschrift van 30 september 2014

2.3. Direct na het voorval met aangeklaagde raakte klager betrokken bij een ongeluk. Hieraan hield klager pijn aan zijn nek, schouders, onderrug en linkerbeen over. De derde tot en met de vijfde ruggenwervel van klager zijn beschadigd. Klager kan moeilijk staan en er zijn perioden waarin klager amper kan lopen.

Klager heeft last van een hoge bloeddruk, als gevolg van wisselende emoties. Als klager aan zijn verleden denkt dan grijpt hem dat zeer aan, waardoor zijn bloeddruk oploopt. Klager heeft zijn ervaringen lange tijd weggestopt. Dit gaat hem echter steeds meer parten spelen.

2.4. Klager wenst erkenning en excuses te ontvangen van de Orde voor hetgeen aangeklaagde hem destijds heeft aangedaan. Ook verzoekt klager de door hem geleden schade financieel te vergoeden.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is waarschijnlijk overleden en kan geen weerwoord geven. De juridisch adviseur van de Orde heeft in haar schriftelijke reactie aangevoerd dat objectief gezien onvoldoende feiten en omstandigheden gesteld (en bewezen) zijn om de klacht van klager aannemelijk te achten en dus gegrond te verklaren. Door klager is geen steunbewijs overlegd ter onderbouwing van zijn klacht.

Subsidiair heeft de juridisch adviseur aangevoerd dat uit de inhoud van de klacht volgt dat geen sprake is geweest van (grensoverschrijdend) fysiek contact tussen klager en aangeklaagde. De geschetste omstandigheden kunnen, naar objectieve maatstaven, dan ook niet gezien worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

De juridisch adviseur verzoekt de klacht van klager ongegrond te verklaren.

4. De beoordeling

4.1. De Klachtencommissie acht zich bevoegd de klacht te behandelen. Voor de motivering van haar oordeel hierover verwijst zij naar haar tussenbeslissing van 12 oktober 2015.

4.2. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.3. De Klachtencommissie stelt vast dat klager op 1 november 2010 bij de Commissie Deetman uitsluitend melding heeft gemaakt van '(machts)misbruik onderwijzers/onderwijzeressen in het katholieke onderwijs'. Klager karakteriseert dit machtsmisbruik als sadisme dat onder seksueel misbruik is te rekenen. Van zijn negatieve ervaringen op de nonnenschool in de Banstraat heeft klager claustrofobie overgehouden en moeite met een kleine donkere ruimte en slapen in het donker. Van [school] hoogtevrees en een hekel aan sportzalen en sport en van de [school] een afschuw van openbare toiletten. Dit sleept klager een leven lang met zich mee. Hij probeert het weg te stoppen. Hij is er mee

gepest enzovoorts. Zoiets mag niet weer gebeuren. Vandaar deze melding, aldus klager. Daaraan voegt klager toe dat hij op het [college] geen nadelen van seksueel misbruik heeft ondervonden. Er deden wel geruchten de ronde over seksueel misbruik door enkele paters. Op 30 november 2010 heeft klager de commissie Deetman geschreven dat hij de zaak nog eens is gaan evalueren, met als gevolg dat hij de opmerking dat hij geen nadelen van seksueel misbruik heeft ondervonden op het Ignatius dient bij te stellen. Klager schrijft dat hij op de desbetreffende avond bij aangeklaagde zich zeer verontwaardigd voelde en een onprettig gevoel had bij zijn bezoek. In de context van recente onthullingen van ontucht met leerlingen begrijpt klager nu dat het opleggen van de taak Grieks waarschijnlijk tot doel had om klager op aangeklaagde bed te krijgen. Dan schrijft klager “Dat het niet tot seksuele toenadering/handelingen kwam, is dus te verklaren uit mijn verontwaardiging en mijn boos en abrupt vertrek om andere redenen.”

4.4. Dit verhaal stemt in grote lijnen overeen met hetgeen in het klaagschrift van 30 september 2014 is vermeld. Kort samengevat inhoudende dat klager op de studeerkamer van aangeklaagde was. Aangeklaagde zat op een uitgekapt opklapbed en vroeg klager om bij hem te komen zitten. Klager weigerde dit en vluchtte weg.

4.5. Op 22 januari 2016 heeft klager een toelichting overgelegd met de naam ‘God Huilt’. In deze toelichting heeft klager zijn relaas van de gebeurtenissen aangevuld, met dien verstande dat klager nu schrijft dat aangeklaagde, zittend op zijn bed, drie keer op het bed sloeg om duidelijk te maken waar klager moest gaan zitten. Klager voegt daaraan nu toe dat hij zag dat de broekriem van klagers broek en diens broek open waren. Aangeklaagde had zijn hand in zijn broek en klager kon zijn erectie zien.

4.6. De Klachtencommissie stelt vast dat er onverklaarbare discrepanties zijn tussen enerzijds de melding van klager op 1 november 2010 en anderzijds zijn brief van 30 november 2010 en zijn klaagschrift. Uit de melding van 1 november 2010 kan redelijkerwijs niets anders worden afgeleid dan dat klager tijdens zijn periode op het [college] geen seksueel misbruik is overkomen. Een wezenlijk ander standpunt heeft klager neergelegd in zijn brief van 30 november 2010 en in het klaagschrift. Van dit laatste wezenlijk afwijkend is de toelichting die klager heeft gegeven in zijn brief van 22 januari 2016. Door het innemen van deze wisselende standpunten van klager is bij de Klachtencommissie de betekende twijfel gerezen over het werkelijkheidsgehalte van het relaas van klager dat hij heeft neergelegd in zijn toelichting van 22 januari 2016. Klager heeft ervan afgezien bij de behandeling van zijn klacht aanwezig te zijn, waardoor hij geen vragen van de Klachtencommissie hierover heeft kunnen beantwoorden. De twijfels van de Klachtencommissie zijn niet weggenomen door hetgeen tijdens de zitting door de juridisch adviseur van klager naar voren is gebracht, hierop neerkomend dat in de loop van de klachtprocedure het verleden verder bij klager naar boven is gekomen. Hij is steeds meer over het incident uit het verleden na gaan denken en hetgeen hij geschreven heeft op 22 januari 2016 is erbij gekomen. De twijfels die de commissie heeft zijn van dien aard dat zij niet aannemelijk acht dat de broekriem van aangeklaagdes broek los was en dat diens broek open was, dat aangeklaagde zijn hand in zijn broek had en dat klager diens erectie kon zien.

4.7. Het seksueel misbruik bestond volgens het klaagschrift uit de vraag van aangeklaagde aan klager om bij hem op bed te komen zitten, volgens klager met de intentie om klager seksueel te misbruiken.

4.8. De Klachtencommissie dient de vraag te beantwoorden of deze handeling van aangeklaagde is aan te merken als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Dit moet bezien worden aan de hand van de vraag hoe een objectieve buitenstaander een dergelijke handeling zou karakteriseren. Daarbij zijn derhalve niet doorslaggevend de subjectieve bedoelingen of gevoelens van aangeklaagde, noch van klager. Dat betekent enerzijds dat het feit dat een klager bepaalde handelingen of gedragingen van aangeklaagde als seksueel misbruik heeft ervaren, niet doorslaggevend is en anderzijds dat voor het aannemen van seksueel misbruik niet nodig is dat vast komt te staan dat de aangeklaagde de bedoeling had of zich realiseerde dat hij of zij seksueel misbruik pleegde.

4.9. Naar het oordeel van de Klachtencommissie levert de gedraging zoals omschreven in het klaagschrift, geen seksueel misbruik op in de zin van de Procedure. Het enkele gebaren van aangeklaagde naar klager om naast aangeklaagde op bed te komen zitten is in het onderhavige geval onvoldoende om tot de conclusie te komen dat naar objectieve maatstaven gemeten, klager onderworpen is aan enige vorm van seksueel misbruik in de zin van de Procedure. De door klager geschetste omstandigheden zoals - kort gezegd - het niet thuis zijn van echtgenote en dochter van aangeklaagde en het de volgens klager door aangeklaagde misplaatst opleggen van een taak, die ook op school kon worden gedaan, zijn onvoldoende om tot een ander oordeel te komen.

4.10. Derhalve is de Klachtencommissie van oordeel dat de handelingen niet gekwalificeerd kunnen worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.11. Gelet op bovenstaande overwegingen kom de Klachtencommissie niet toe aan een beoordeling van het materiaal dat als steunbewijs is overgelegd. De Klachtencommissie is van oordeel de klacht niet gegrond kan worden verklaard.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Orde de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 16 maart 2016 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erfstemeyer en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure heeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.